

לפני השופט יצחק כהן, סגן נשיא

מרדכי (מוטי) מרקוס ת"ז xxxxxxxxxx

המערער

ע"י ב"כ עו"ד רון לוינטל

נגד

אמיר בוהדנה ת"ז xxxxxxxxxx

המשיב

ע"י ב"כ עו"ד שלומי וינברג

ערעור על פסק דינו של בית משפט השלום קריות (כב' השופט מר נאסר ג'השאן), בתיק 7783-02-15 מתאריך 29.6.2016.

פסק דין

א. הרקע

1. רשת האינטרנט, והרשתות החברתיות הפועלות בתוכניה, העניקה לציבור אמצעי קל ונגיש להביע דעתו בקשר לכל דבר ועניין. מרחבי הביטוי החדשים שנפתחו, פתחו לצדם גם מרחבי ביזוי חדשים.

יש הסבורים, שיש לנקוט במידה מקלה עם מפרסמים המפרסמים פרסומים פוגעניים, הנעשים במסגרת רשת האינטרנט, שכן מדובר בפרסומים שתקופת חייהם קצרה והם חולפים מהעולם מבלי שהותירו סימן. יש אחרים, הסוברים, שנקיטת גישה נוקשה כלפי פרסומים ברשת האינטרנט תיצור לרוח קרה, שתצנן ותפגע בחופש הביטוי, שהוא ערך יקר ורב חשיבות במדינה דמוקרטית. ויש הסוברים, שפרסום ברשת האינטרנט, דינו כדין כל פרסום אחר.

19.3.2017

- 1 בתביעה שהגיש המערער לבית משפט קמא, בעילת פרסום שנעשה בניגוד לחוק איסור לשון
2 הרע, תשכ"ה - 1965, עתר המערער לכך, שהמשיב יחויב לשלם לו פיצוי בסך 100,000 ₪
3 (ללא הוכחת נזק) בגין לשון הרע, שהוציא המשיב על המערער בתגובת שפרסם המשיב
4 ברשת הפייסבוק.
5
6
7 2. בתביעתו טען המערער, כי במהלך חודש יולי 2014, בעיצומו של מבצע "צוק איתן",
8 ובמסגרת דף פייסבוק ששמו "חרם על חדשות ערוץ 2 וחדשות ערוץ 10", התנהל פורם
9 תגובות שנוגע לדף פייסבוק אחר ששותף, שכותרתו "מתנתקים מן התקשורת הישראלית",
10 ובו צילום מאמר פרי עטו של העיתונאי גדעון לוי מעיתון "הארץ".
11
12 3. מנהל דף הפייסבוק של עמוד "חרם על חדשות ערוץ 2 וחדשות ערוץ 10" פתח את פורם
13 התגובות על אותו מאמר, במשפט: "גדעון לוי מחבל של החמאס או לא". המערער טוען, כי
14 על אף שהוא כלל לא לקח חלק בשיח שהתנהל בפורם, בנוגע למאמרו של מר גדעון לוי,
15 המשיב כתב תגובת שהתייחסה אליו, וזו לשונה:
16
17 "מוטי מרקוס האדם הזה שמאלני קיצוני שתומך בערבים. מנהל סניף סופר
18 פארם. אני סומך עליכם אחים ואחיות בדם הימני שלנו, שתדעו לפתוח עליו
19 ולהגיע עד לסניף שלו, לזבל יהודי שמאחל מוות לחיילים שלנו".
20
21
22 4. המערער הוסיף וטען, כי בינו והמשיב אין כל היכרות מלבד היותם "חברים" ברשת
23 הפייסבוק, וכי מעולם לא הייתה בין השניים אינטראקציה, למעט פעם אחת, בה הגיב
24 המערער על "פוסט" אחר שהעלה המשיב, בה לטענת המערער התבטא המשיב באופן מסית
25 וגזעני כלפי ערבים, והמערער השיבו, כי "אין הגיון במשפט הזה".
26
27 על כן המערער טען, שהתגובת שפרסם המשיב עליו מהווה "לשון הרע", במיוחד לאור
28 העובדה שהדברים נכתבו בתקופה הסוערת של מבצע "צוק איתן".
29
30
31 5. מנגד, המשיב לא חלק על היות התגובת פרסום כמשמעותו בסעיף 2 לחוק, והוא לא חלק
32 על עצם קיומו של הפרסום. ואולם, לטענת המשיב, הפרסום חוסה תחת הגנת "זוטי
33 הדברים", הקבועה בסעיף 4 לפקודת הנזיקין, וזאת לנוכח מקום פרסומו ותוכנו.

1
2
3 6. בית המשפט קמא קבע, כי המילים "זבל יהודי שמאחל מוות לחיילים שלנו", הנאמרות
4 בימי מלחמה, כאשר "התותחים רועמים" וחיילים ניצבים בחזית, היא התבטאות שיש בה
5 כדי להוות לשון הרע. עם זאת בית המשפט קמא החליט לדחות את תביעת המערער, תוך
6 שהוא קובע כי התגובת חוסה בהגנת זוטי הדברים, ואינה מקימה עילה לזכות בפיצוי, שכן
7 מדובר בפרסום חולף שנבלע בקולות ההמון. בית משפט קמא הוסיף וציין, כי מקום שבו
8 מדובר בפרסום ברשת האינטרנט, רשת תוססת שבה מתפרסמות ביום מיליוני תגובות, יש
9 לפרש את הגנת "זוטי הדברים" כהגנה החלה על פרסומים חולפים אף אם פגעו בזכות
10 התובע באופן מזערי.

11
12 התביעה נדחתה, ובית המשפט לא מצא מקום לעשות צו לתשלום הוצאות.

13
14
15 **ב. טענות הצדדים בערעור**

16
17 7. בא כוח המערער טען, כי שגה בית משפט קמא משדחה את תביעתו מכוח הגנת זוטי
18 הדברים, וזאת לאחר שקבע, כי הדברים שנכתבו בפייסבוק, מהווים לשון הרע, וכי אינם
19 חוסים תחת ההגנה שבסעיף 15 לחוק איסור לשון הרע. בא כוח המערער הוסיף וטען, כי
20 שגה בית משפט קמא משקבע, שהפרסום חוסה תחת הגנת סעיף 4 לפקודת הנזיקין, וכי
21 מדובר בפגיעה מזערית, שכן, לטענתו, הדברים שבתגובת נוסחו כעובדה ולא כדעה, ויש
22 בהם ניסיון לפגוע במקור פרנסתו של המערער. בא כוח המערער עמד על כך שהדברים
23 שנכתבו בגין המערער הינם חמורים, ושאינו בינם לבין דברי המערער או מחשבותיו דבר או
24 חצי דבר.

25
26 עוד טען בא כוח המערער, כי שגה בית משפט קמא משקבע שמדובר בפרסום חולף. לטענתו,
27 היות הפרסום "חולף" לא אמורה לפגוע בעוצמת הפגיעה שנגרמה לו ולא בזכותו לתבוע. עוד
28 טען, כי שגה בית המשפט קמא משבחן את דבר היקף השיפת הציבור לתגובת בהתאם
29 למספר ה- "לייקים" שצברה, לטענת בא כוח המערער כמות ה- "לייקים" אינה מהווה
30 אינדיקציה על מספר האנשים שראו או נחשפו לתגובת.

31
32

1 לעומת טענות בא כוח המערער, טען בא כוח המשיב, שאין להתערב בפסק דינו של בית
2 משפט קמא. בא כוח המשיב טען שהוכח, כי הפרסום אכן מהווה "זוטי דברים", הן בשל כך
3 שמדובר בפרסום חולף והן בשל כך שמידת חשיפת הציבור אליו הייתה נמוכה. בא כוח
4 המשיב טען, כי הפרסום הוסתר בשל ריבוי התגובות שבאו לאחריו, וחדל מלהופיע בדף
5 הראשון בפייסבוק המופיע לפני ציבור הגולשים. בא כוח המשיב עמד על ההבדל בין "פוסט"
6 לבין "תגובת" כשהוא מנסה להבהיר, כי משמדבור בתגובת הרי שמידת החשיפה לדברים
7 שבה היא פחותה לעומת חשיפה לדברים שפורסמו בפוסט. עוד הוסיף בא כוח המשיב ועמד
8 על כך, שהתגובת שהמשיב פרסם לא קיבלה שום "לייק", דבר שלטענתו מלמד על מידת
9 החשיפה הציבורית המעטה שהייתה לה.

10

11

12

ג. דיון

13

14 9. לאחר ששקלתי טענות הצדדים, הנני סבור שהערעור בדין יסודו, ולהלן אפרט נימוקי.

15

16

17 10. ראשית לכל, נראה כי אין מחלוקת, שפרסום התגובת הוא "פרסום" באחת מהדרכים

18 שחוק איסור לשון הרע חל עליהן. על פי סעיף 1 לחוק איסור לשון הרע, לשון הרע הוא דבר

19 ש"פרסומו עלולי":

20

21 (א) להשפיל אדם בעיני הבריות, או לעשותו מטרה לשנאה, לבוז או ללעג מצדם.

22

23 (ב) לבזות אדם בשל מעשים, התנהגות או תכונות המיוחסים לו.

24

25 (ג) לפגוע באדם במשרתו, אם משרה ציבורים ואם משרה אחרת, בעסקו, במשלח ידו

26 או במקצועו.

27

28 (ד) לבזות אדם בשל גזעו, מוצאו, דתו, מקום מגוריו, גילו, מינו, נטייתו המינית או

29 מוגבלותו.

30

31 צא וראה: אין דרישה שהפגיעות המתוארות בסעיף 1 לחוק פגעו בפועל בקורבן, ודי

32 שהפרסום שנעשה "עלולי" היה לפגוע בו.

33

- 1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
11. בע"א 10520/03 **בן גביר נ' דנקור** (פורסם במאגר "נבו" – 12.11.2006) (בפיסקה 6, מפי כב' השופטת א' פורקצ'יה), נקבע:
- "אמירות מהוות לשון רע מקום שקיימת אפשרות אובייקטיבית, כי פרסומן עלול להביא להשפלתו של אדם, או לעשותו מטרה לשנאה, בוז, או לעג מצד הבריות. משמעות הפרסום נלמדת מתוכו; הוא מתפרש על פי המובן הטבעי והרגיל של מילותיו, ועל פי הקשר הדברים בו הוא נאמר. מבחן הדברים הוא אובייקטיבי, ועיקרו במובן שאדם סביר מייחס לפרסום, בהקשר לשאלה האם היה באותו מובן כדי לפגוע בכבודו ובשמו של האדם."
12. בפרסום נשוא הדיון שלפני, מתייג המשיב את המערער כ"שמאלני קיצוני התומך בערבים", ומוכן אני להניח שתיוג שכזה אינו משפיל ומבזה. עוד אניח, שיהיו רבים שאם יתוייגו כך, הדבר רק יעלה את מפלס גאוותם. היותו של אדם בעל דעתו "שמלאניות" אינו פגם בעיני ואף תמיכה באנשים ממוצא ערבי, אינה פסולה בעיני כלל וכלל. בשני דברים אלה אין משום ביזוי המערער או השפלתו, גם אם אינו שמאלני או אינו תומך בערבים.
- ואולם, מתקשה אני קושי רב מאוד להשלים עם הדברים האחרים שנכתבו בתגובת. בסיפא של התגובת, כינה המשיב את המערער "זבל יהודי שמאחל מוות לחיילים שלנו". עצם כינויו של אדם כ"זבל" מעיד על כך, שהמפרסם התכוון להשפיל את הנפגע, להעליבו ולבזותו. מלבד זאת, לא ברור מהיכן שאב המשיב את העובדה, שהמערער איחל מוות לחיילי צה"ל. במדינה בה "כל העם צבאי", אמרה שכזו היא אמרה פוגענית, המסמנת את נשוא הפרסום כבוגד, ובעת מבצע צבאי, פגיעה זו קשה שבעתיים.
13. התבטאויות המשיב חרגו באופן בוטה וגס מעבר לכל גבול מותר. אין מדובר בהבעת דעה או במחלוקת אידיאולוגית שהמשיב מבקש להציג, שניתן לפרוש עליה את ההגנות הקבועות בחוק איסור לשון הרע (הגנת "אמת דיברתי" או הגנות תום הלב). דבריו של המשיב הם דברי בלע של ממש, שכוונת פגיעה בצדן. אף קריאתו של המשיב לקהל קוראיו, להגיע למקום עבודתו של המערער ו"לפתוח" עליו, מעידה על כך שהמשיב התכוון לפגוע במערער. קריאה זו מהווה הסתה לשמה, הנוקבת במקום הגיאוגרפי בו ניתן למצוא את המערער, והקוראת

19.3.2017

- 1 לאנשים לבוא לאותו מקום, כדי לבזות את המערער ולהשפילו שם, בשל מה שהמשיב סבור,
2 שהן דעותיו.
3
4 בשונה מעמדתו של בית משפט קמא, הנני סבור, שאמרותיו הפוגעניות של המשיב במערער
5 אינן פגיעה של מה בכך, במיוחד לאור העובדה, שהמערער כלל לא לקח חלק בדיון.
6
7
8 14. מן הצד האחד, מרחבי רשת האינטרנט הם אלה המאפשרים לכל אדם המצוי ליד מחשב
9 להביע בקלות רבה את דעותיו. זה שיא פריחתו ותפארתו של חופש הביטוי. ואולם, אותה
10 קלות ממש, היא שאפשרה למשיב לגרור את המערער אל תוך הוויכוח, שהוא כלל לא היה צד
11 לו, לייחס לו דעתו שאינן דעותיו, לקללו, להסית נגדו, ולקרוא לאנשים לבוא למקום עבודתו
12 ו"לפתוח" עליו. מי שמבקש ליהנות מאביב חופש הביטוי, ידע, כי לצד הקלות בה הוא יכול
13 לפרסם את דעותיו והגיגיו, עליו להקפיד ולשמור על הגבולות המותרים.
14
15
16 15. כאמור, בית משפט קמא קבע, כי מדובר בפרסום חולף שנבלע בקולות ההמון. עם כל הכבוד,
17 אין דרך לקבוע מי מהציבור המכיר את המערער - לרבות שכניו, לקוחותיו, ההורים של
18 החברים של ילדיו, ועוד - אשר זוהה על ידי המשיב בשמו, בתפקידו ובמקום עבודתו, צרב את
19 הדברים בזיכרונו. ראשית, הפרסום ברשת האינטרנט, אינו חולף יותר או חולף פחות מאשר
20 כל פרסום אחר. שנית, אין אפשרות אמיתית לדעת, עד כמה "קולות ההמון" הבליעו את
21 הפרסום. מה שברור הוא, שהמערער בוודאי נצרב, והוא נושא את העלבון, ולדעתי זכאי הוא
22 לפיצוי.
23
24
25 16. לאחר ששקלתי את נסיבות העניין, באופיו הבוטה של הפרסום, בכוונה לפגוע במערער
26 שליוותה אותו ובהסתה הנשמעת ממנו, הנני מעריך את הפיצוי לו זכאי המערער בסכום של
27 10,000 ₪.
28
29
30 ד. סוף דבר

17. אשר על כל האמור לעיל הנני מחליט כדלקמן:

19.3.2017

- 1 (א) הנני מקבל את הערעור, ומבטל את פסק דינו של בית משפט קמא.
2
3 (ב) הנני מחייב את המשיב לשלם למערער פיצוי בסך של 10,000 ₪, בצירוף הפרשי הצמדה
4 וריבית החל מהיום ועד למועד התשלום המלא בפועל.
5
6 (ג) הנני מחייב את המשיב לשלם למערער הוצאות משפט, בשתי הערכאות (כולל שכ"ט
7 עו"ד, מע"מ ואגרות משפט) בסכום כולל של 19,400 ₪, ואף זאת בצירוף הפרשי
8 הצמדה וריבית מהיום ועד לתשלום המלא בפועל.
9
10 (ד) ככל שהמערער הפקיד עירבון להבטחת תשלום הוצאות המשפט בערעור, תחזיר לו
11 המזכירות את העירבון באמצעות בא כוחו (עו"ד רון לוינטל).
12

13 **ניתן היום, כ"א אדר תשע"ז, 19 מרץ 2017, בהעדר הצדדים.**

14 יצחק כהן, סגן נשיא
15